

קורס מס': 290.3091, שנה"ל תשע"ד 2013/2014
המפגש הטיפולי ומיומנויות בינאישיות
שנה ג' קורס שנתי

מרכזת הקורס: גב' אורלי אדלמן
מרצים: גב' אורלי אדלמן, פרופ' מיכל גרנות, גב' קרול רביד, גב' ענת אקהויז, גב' יעל אונגר-ארנוב.

רקע ומטרות הקורס:

קורס זה מהווה חוליה נוספת בציר קורסי מיומנויות בין ותוך אישיות הנמשך לאורך השנים אי עד ד'.

מטרות הקורס בשנה ג':

1. לפתח מיומנויות קשר ותקשורת אפקטיביים במצבים מורכבים במסגרת אשפוז עם מטופלים, בני משפחה וצוות מטפל
2. לפתח התבוננות רפלקטיבית בהקשר ליחסים בינאישיים בין מטפל למטופל ובני משפחה, ובצוות רב מקצועי

מטרות למידה:

בסוף הקורס הסטודנט יהיה מסוגל:

1. לתאר את עולמו הרגשי, המחשבתי והפיזי-התנהגותי של מטופל במגוון מצבי בריאות מורכבים.
2. לאבחן ולשיים את מצבו הרגשי של המטופל ו/או בני משפחתו.
3. לזהות את האתגר התקשורתי של הסטודנט ולבחור מתוך "ארגז הכלים" את ההתערבות הנדרשת
4. להדגים מיומנויות של קשר ותקשורת מותאמים וליישם טכניקות התערבות במצבים אלו.
5. להבחין בין מצבים בהם ניתן להתערב כחלק מהטיפול הסייעודי לבין מצבים המצריכים הפנייה לצוות רב מקצועי אחר.

תכנים:

לאורך השנה נעסוק בזיהוי ובהמשגה תיאורטית של מצבים שונים, וכן בהצגת מיומנויות יצירת קשר ותקשורת המותאמות למצבים אלו:

- חוסר היענות לטיפול
- אובדן ואבל
- כאב וחוסר אונים
- סוגיות של סוף החיים – גסיסה/פרידה
- בשורה קשה בהקשר הסייעודי
- דחייה ובדידות
- משבר לטווח קצר
- חציית גבולות

- כעס
- השפעת המפגש על המסייע
- שוני תרבותי

שיטות התערבות שיילמדו ויודגמו בקורס יתייחסו להיבטים הקשורים לעולמו של המטופל, כמו גם לתהליך ההתפתחות התוך והבין-אישי של הסטודנט כמטפל: על מנת לקדם ולאפשר:

- תחושת שליטה, שמירת גבולות, עזרה בהסתגלות, שימוש הומור, תמיכה ואסרטיביות.
- מודעות עצמית ורפלקציה - זיהוי והבנה של מחשבות, רגשות והתנהגויות המתרחשות בי (הסטודנט) ובזולת.
- מתן וקבלה של משוב.

שיטות הוראה:

- שיתוף בחוויות הסטודנטים מתוך ההתנסות הקלינית ודיון בנושאים שעולים בהן.
- דיון וניתוח קטעי סרטים, טקסטים
- תרגול מיומנויות באמצעות משחקי תפקידים
- כתיבת רפלקציות

מטלות הקורס:

1. כל סטודנט יציג בכיתה במהלך השנה סיטואציה אחת מתוך התנסותו הקלינית. שלושה שבועות לפני ההצגה בכיתה יעבד אותה לפי הנחיות מנחה הקורס ויגישה למנחה במייל. שבועיים לאחר שהוצגה בכיתה, הסטודנט יגיש דו"ח רפלקטיבי המנתח את התהליך האישי שעבר במהלך ההכנה וההצגה בכיתה.
2. כתיבת 3 רפלקציות במהלך הקורס (אחת מהן היא הדו"ח הרפלקטיבי הנ"ל).
3. משימת סיום: עבודה מסכמת על בסיס צפייה וניתוח סרט או על בסיס צילום משחק תפקידים (הנחיות לכתיבת עבודה זו יימסרו בהמשך הקורס).

הערכת הסטודנט:

- 40% - השתתפות פעילה בכיתה, עבודה על התהליך האישי ורפלקציות.
- 60% - עבודה מסכמת

תנאי מעבר בקורס: הגשת רפלקציות השתתפות בתרגולים ובמשחקי תפקידים והגשת עבודת מסכמת. ציון מעבר בקורס 60.
נוכחות חובה בכל השיעורים!

רשימת מקורות

בעבודה הסופית יהיה שימוש במאמר אחד מרשימה זו כחלק מהדיון התיאורתי

הערה: ליד כל פריט ביבליוגרפי מצוין תחום התוכן המרכזי בו הוא עוסק.

חלמיש, ל', חרמוני, ד' (2009) **כערבה הבוכייה**. תל אביב: ידיעות אחרונות. **אובדן ואבל**

יובל, י' (2001). **סערת נפש**. תל-אביב: קשת. **סיפורים מחדר הטיפול**

גולדשטיין, ע' (2005). **רגש, מגע, קשר: מחשבות על חיי הנפש**. תל-אביב: מטר.

פרידמן, מ' (2002). מי רוצה לדעת. **זמן הרפואה**, 7, 34-39. **בישור בשורה רעה**

אמיר, מ' (2005). נמלטים על נפשם: תגובות של אנשי מקצוע כלפי חולים בסרטן. **שיחות, י"ט**, 185-188. **התמודדות עם מחלה**

Baile, W. F., Buckman, R., Lenzi, R., Glober, G., Beale, E. A., & Kudelka, A. P. (2000). SPIKES - A six-step protocol for delivering bad news: Application to the patient with cancer. *The Oncologist*, 5, 302-311. **בישור בשורה רעה**

Gillotti, C. M. (2003). Medical disclosure and decision-making: Excavating the complexities of physician-patient exchange. In T. L. Thompson, A. M. Dorsey, K. I. Miller, & R. Parrott (Eds.), *Handbook of health communication* (pp. 163-181). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

חשיפת נושאים רגישים במפגש מטפל/מטופל

Kleinman, A., & Seeman, D. (2000). Personal experience of illness. In G. L. Albrecht, R. Fitzpatrick, & S. C. Scrimshaw (Eds.), *Handbook of social studies in health and medicine* (pp.230-242). London, UK: Sage. **נרטיבים של מחלה**

Roter, D., & McNeilis, K. S. (2003). The nature of the therapeutic relationship and the assessment of its discourse in routine medical visits. In T. L. Thompson, A. M. Dorsey, K. I. Miller, & R. Parrott (Eds.), *Handbook of health communication* (pp. 121-140). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum. **גישות להערכת יחסים טיפוליים ברפואה**

Stott A. (2004). Issues in the socialisation process of the male student nurse: Implications for retention in undergraduate nursing course. *Nurse Education Today*, 24, 91–97. **מגזר בסייעוד**

Dearing K. S.(2004). Getting It, together: How the nurse patient relationship influences treatment compliance for patients with schizophrenia. *Archives of Psychiatric Nursing*, XVIII (5), 155-163. **יחסי מטפל מטופל**

Baile, W. F., Buckman, R., Lenzi, R., Glober, G., Beale, E. A., & Kudelka, A. P. (2000). SPIKES - A six-step protocol for delivering bad news: Application to the patient with cancer. *The Oncologist*, 5, 302-11.

בישור בשורה

Wynia, M., and Matiasek, J. (2006). Promising practices for patient-centered communication with vulnerable populations: examples from eight hospitals. Commonwealth Foundation Pub.